

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ЈУХАС ЂУРИЋ против СРБИЈЕ

(представка број 48155/06)

ПРЕСУДА

(ревизија)

СТРАЗБУР

10. април 2012. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима предвиђеним чланом 44. став 2. Конвенције. Могуће су редакторске промене.

У предмету Јухас Ђурић против Србије (захтев за ревизију пресуде од 7. јуна 2011. године),

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

Françoise Tulkens, *председник*,

David Thór Björgvinsson,

Dragoljub Popović,

Işıl Karakaş,

Guido Raimondi,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Helen Keller, *судије*,

и Stanley Naismith, *секретар одељења*.

после већања на затвореној седници одржаној 20. марта 2012. године,

изриче следећу пресуду, која је донета на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 48155/06) против Србије, коју је Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“), поднео држављанин Србије, г. Виктор Јухас Ђурић (у даљем тексту: „Подносилац представке“), 20. новембра 2006. године.

2. Пресудом изреченом 7. јуна 2011. године Суд је, *inter alia*, утврдио да није било повреде члана 6. став 1. Конвенције у вези са правом на приступ суду подносиоца представке приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама.

3. Подносилац представке, који је и сам адвокат, затражио је 8. августа 2011. године ревизију предметне пресуде у смислу Правила 80 Пословника Суда.

4. Суд је овај захтев разматрао 11. октобра 2011. године и одлучио да Влади да рок до 23. новембра 2011. године да достави писана запажања. Та запажања су примљена 21. новембра 2011. године.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносилац представке је рођен 1966. године. Он је адвокат и живи у Суботици, Србија.

6. Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати на следећи начин.

А. Захтев подносиоца представке у вези са Д. Г.

7. Полицијска станица у Суботици је 19. маја 2004. године именовала подносиоца представке да заступа Д. Г., осумњиченог у преткривичном поступку, за време његовог испитивања од стране полиције. Подносилац представке ван овог саслушања није пружио осумњиченом никакву правну помоћ.

8. Подносилац представке је истог дана поднео захтев полицији, тражећи исплату његовог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе.

9. Пошто није примио одговор, подносилац представке је 13. септембра 2004. године поднео парничну тужбу Општинском суду у Суботици, тражећи да му се надокнади хонорар (7.800 српских динара, приближно 105 евра, у то време према девизном курсу Народне банке Србије).

10. Општински суд је 21. априла 2005. године донео пресуду због изостанка у корист подносиоца представке. Он је тиме наложио Полицијској станици у Суботици да исплати укупно 18.800 динара (приближно 230 евра у то време), на име хонорара и судских трошкова, плус затезну камату.

11. Окружни суд у Суботици је 15. августа 2005. године укинуо ову пресуду по жалби.

12. Општински суд се 23. јануара 2006. године огласио стварно ненадлежним за поступање и наложио да подносилац представке плати 10.500 динара за судске трошкове (приближно 120 евра у то време).

13. Окружни суд је 29. септембра 2006. године потврдио ову одлуку по жалби, а она је тиме постала правоснажна.

14. И Општински и Окружни суд су сматрали, *inter alia*, да се предметни хонорар односи на преткривични поступак, који је посебна врста управног поступка, а не званични кривични поступак, и закључили да о његовом захтеву не треба да одлучују парнични судови. Полиција је, међутим, имала обавезу да донесе одлуку о захтеву подносиоца представке.

15. Подносилац представке је 13. новембра 2006. године платио трошкове поступка који су му одређени.

16. На основу тога што је погрешно усмерио своју уплату од 13. новембра 2006. године подносиоцу представке је 23. јануара 2008. године још једном наложено да плати предметне судске трошкове плус затезну камату. До марта 2009. године подносилац представке је према томе платио још 18.068 динара (приближно 190 евра у то време).

**Б. Захтев подносиоца представке у вези са Г. И., Д. Ч., В. Ђ.,
Б. Ђ. и Д. Ђ.**

17. Полицијска станица у Суботици је 31. јула 2006. године именовала подносиоца представке да заступа Г. И., Д. Ч., В. Ђ., Б. Ђ. и Д. Ђ., све осумњичене у преткривичном поступку, за време испитивања од стране полиције.

18. Подносилац представке је истог дана поднео захтев полицији за исплату свог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе (укупно 12.960 динара, приближно 155 евра у то време).

**В. Захтев подносиоца представке у вези са С. С., Б. Б., А. С. и
Д. Ј.**

19. Полицијска станица у Суботици је 6. августа 2008. године, 24. априла 2009. године, 19. маја 2009. године и 1. јуна 2009. године именовала подносиоца представке да заступа С. С., Б. Б., А. С. и Д. Ј., све осумњичене у преткривичном поступку, за време испитивања од стране полиције.

20. Подносилац представке је 11. августа 2008. године, 11. маја 2009. године, односно 21. маја 2009. године поднео захтев полицији, тражећи исплату свог хонорара у складу са Тарифом Адвокатске коморе (укупно 48.000 динара, приближно 500 евра у то време).

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

А. Законик о кривичном поступку (објављен у „Службеном листу Савезне Републике Југославије“ – Сл. лист СРЈ – бр. 70/01 и 68/02, као и у „Сл. гласнику РС“ – Сл. гласник РС – бр. 58/04, 85/05 и 115/05)

21. Члан 193. став 1. предвиђа, *inter alia*, да трошкови кривичног поступка обухватају све трошкове настале у вези са кривичним поступком, „од отпочињања до завршетка“.

22. Члан 193. став 6. предвиђа да трошкове настале у току преткривичног поступка, који се односе на хонорар који се плаћа адвокату кога полиција именује, покрива сама полиција.

23. Члан 196. предвиђа, *inter alia*, да окривљен који је осуђен сноси трошкове кривичног поступка.

24. Члан 197. став 1. предвиђа да се, *inter alia*, ако се кривични поступак против туженог обустави, оптужни налог одбаци, или тужени буде ослобођен, трошкови адвоката одбране покривају из буџета суда.

25. Члан 197. став 6. предвиђа да, *inter alia*, ако кривични суд одбаци захтев за накнаду трошкова према члану 197. став 1., или ако одлуку по захтеву не донесе у року од три месеца, тужени и његов или њен адвокат имају право на поднесу посебну тужбу у парничном поступку.

26. Члан 225., *inter alia*, утврђује опште дужности полиције за време преткривичног поступка.

27. Члан 226. ст. 7-9, *inter alia*, регулише испитивање од стране полиције, лица осумњичених да су починила кривично дело, чије изјаве могу, под одређеним условима, бити употребљене као доказ у каснијем кривичном поступку.

28. Члан 243. предвиђа, *inter alia*, да званична судска истрага почиње по доношењу посебне судске одлуке у том смислу.

Б. Релевантан коментар у вези са члановима 193, 225 и 226. Законика о кривичном поступку

29. Трошкови које полиција покрива у вези са чланом 225. Законика о кривичном поступку не могу се сматрати трошковима кривичног поступка у смислу члана 193. истог (види *Коментар Законика о кривичном поступку*, проф. Др Тихомир Васиљевић и проф. Др Момчило Грубач, ИДП Јустинијан, Београд, 2005, стр. 338, став 2.).

30. Опште дужности полиције за време преткривичног поступка нису званично регулисане Законом о кривичном поступку, уз

изузетак активности о којима је реч у члану 226. ст. 7-9 (ibid., стр. 397, став 8.).

В. Одлука истражног судије Окружног суда у Суботици (Ки 25/04 из фебруара 2005. године)

31. Истражни судија је утврдио, *inter alia*, да тужени против кога су оптужбе повучене нема право на потпуну накнаду адвокатских трошкова из буџета Окружног суда у Суботици. Посебно, он је констатовао да је на полицији да покрије такве трошкове, пошто се део ових трошкова односио на правне услуге пружене за време преткривичног поступка (адвокат туженог у домаћем поступку, а у овом предмету подносилац представке пред Судом).

Г. Закон о парничном поступку из 2004. године (објављен у „Сл. гласнику РС“, број 125/04)

32. Члан 1. предвиђа, *inter alia*, да се Закон о парничном поступку примењује на све имовинске спорове, изузев оних где закон изричито предвиђа другачији поступак.

33. Члан 16. предвиђа, *inter alia*, да ако суд утврди одсуство надлежности *ratione materiae*, он, по службеној дужности, одбацује предметни захтев без обзира на фазу поступка.

Д. Закон о судовима (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 46/91, 60/91, 18/92 и 71/92)

34. Члан 12. став 2. (а) предвиђа да општински судови имају надлежност да доносе одлуке у вези са имовинскоправним захтевима, уколико не спадају у надлежност трговинских судова.

35. Члан 17. став 1 (з) предвиђа да је Врховни суд надлежан да оцењује законитост свих правоснажних управних одлука које је Држава донела, сем ако закон изричито не предвиђа другачије.

36. Члан 17. став 2. (в) предвиђа да Врховни суд решава сукобе надлежности између нижих судова.

Ђ. Закон о уређењу судова (објављен у „Сл. гласнику РС“, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 29/04, 101/05 и 46/06)

37. Члан 4. предвиђа да суд не може одбити да разматра захтев за који је његова надлежност утврђена законом или Уставом.

Е. Закон о општем управном поступку (објављен у „Сл. листу СРЈ“, бр. 33/97 и 31/01)

38. Члан 208. став 1 предвиђа, *inter alia*, да је у једноставним стварима орган управе дужан да донесе одлуку у року од месец дана од

дана када је тужилац поднео свој захтев. У свим другим случајевима, управни орган доноси одлуку у року од два месеца од тада.

39. Члан 208. став 2 омогућава тужиоцу, о чијем захтеву одлука није донета у роковима утврђеним у претходном ставу, да уложи жалбу као да је његов захтев одбијен. Када жалба није дозвољена, тужилац има право да непосредно покрене управни спор пред надлежним судом.

Ж. Закон о управним споровима (објављен у „Сл. листу СРЈ“, број 46/96)

40. Члан 6. предвиђа да се управни спор може једино покренути против „управног акта“, који је, *inter alia*, акт/одлука коју је донео државни орган приликом одлучивања о правима и обавезама у вези са „управном ствари“.

41. Члан 9. став 1 (1) предвиђа да се управни спор не може покренути против „акта“/одлуке донете у стварима где се судска накнада обезбеђује ван управних спорова.

42. Чланови 8 и 24. предвиђају, *inter alia*, да тужилац који је поднео захтев органу управе има право да покрене управни спор пред судом у следећим ситуацијама:

(i) Ако орган који решава по жалби не донесе одлуку по његовој/њеној жалби у року од шездесет дана, тужилац може поновити захтев, а ако орган који решава по жалби одбије да донесе одлуку у року од додатних седам дана, тужилац може покренути управни спор.

(ii) У складу са условима утврђеним под (i) у горњем тексту, ако првостепени орган управе не донесе одлуку, а не постоји право на жалбу, тужилац може непосредно покренути управни спор.

(iii) Ако првостепени орган управе не донесе одлуку на основу захтева тужиоца у року од шездесет дана, у стварима где жалба није искључена, тужилац има право да поднесе наведени захтев другостепеном органу управе. Ако тај орган донесе одлуку, тужилац има право да покрене управни спор против ње, и ако не донесе одлуку тужилац има право да покрене управни спор у складу са условима утврђеним под (i) у горњем тексту.

43. Члан 41. став 5. предвиђа да када се управни спор покрене према члану 24. суд, ако донесе одлуку у корист тужиоца, налаже предметном органу управе да одлучи о првобитном захтеву тужиоца.

44. Члан 63. предвиђа, *inter alia*, да ако наведени орган управе не испуни овај налог у року од тридесет дана, тужилац има право да поднесе предлог за извршење судске одлуке. Ако орган управе не одговори на овај захтев у року од седам дана, тужилац може да тражи од суда да одлучи о основаности његовог предмета, тј. да донесе неопходну одлуку уместо органа управе. Суд ће затим затражити информације од органа управе о разлозима због којих није испунио налог суда. Ако орган управе не одговори у року од седам дана или ако

његово објашњење не буде прихватљиво за суд, суд сам одлучује о првобитном захтеву тужиоца.

45. Чланови 41. ставови 1-4, 61 и 62 предвиђају детаље у вези са другим ситуацијама у којима се може одлучити о основаности захтева тужиоца.

3. Релевантни коментар у вези са чланом 24. Закона о управним споровима

46. Не постоји крајњи рок за покретање управног спора у складу са чланом 24. Закона о управним споровима (види *Коментар Закона о општем управном поступку и Закона о управним споровима*, Светислав Вуковић, Пословни биро, Београд, 2006, стр. 219).

И. Релевантна домаћа судска пракса коју је Влада доставила

47. У шест пресуда донетих између 8. децембра 1999. године и 9. априла 2009. године Врховни војни суд, односно Врховни суд Србије, одлучивали су о основаности управних спорова у вези са правима на пензију, правима на изборе, општинским решењима о имовинско правним захтевима, инвалиднини и предложеној промени у регистрацији лица овлашћених да заступају политичке странке (види Уп. бр. 2530/03, Уж. 133/92, Уж. 11/08, У. бр. 1739/08, У. бр. 48/08 и У. бр. 1093/02).

ПРАВО

1. ПРВОБИТНА ПРЕСУДА СУДА

48. Пресудом од 7. јуна 2011. године, Суд је, *inter alia*, утврдио следеће:

„65. ... [К]онстатује се да захтеви подносиоца представке за исплату хонорара јасно спадају у оквир члана 6. став 1. (види, *mutatis mutandis*, *Editions Périscope против Француске*, 26. март 1992. године, став 40., серија А бр. 234-Б). Даље, иако задатак Суда није да одлучује који домаћи суд, парнични или управни, има надлежност да одлучује о основаности ових захтева (види *Beneficio Cappella Paolini против Сан Марина*, бр. 40786/98, став 29., ЕЦХР 2004-VIII (изводи)), констатује се: (i) да су домаћи парнични судови разматрали питање хонорара као управну ствар и да су с тим у вези понудили одређено образложење (види став 14. у горњем тексту); (ii) да је подносилац представке према томе могао да употреби управни пут и, да је било потребно, изнесе свој предмет пред Врховни суд, очигледно без рока у коме то треба да учини (види ст. 38-46 у горњем тексту); и (iii) да је Врховни суд могао, коначно, или пресудити о основаности или указати који други суд има надлежност да поступи по том питању (види ст. 44, 35 и 36. у горњем тексту, тим редоследом;

упоредити такође са предметом *Beneficio Cappella Paolini protiv Сан Марина*, цитиран у горњем тексту, где су се и парнични и управни судови огласили ненадлежним). Најзад, подносилац представке није доставио домаћу судску праксу у смислу да су се у неком другом предмету, као што је његов, парнични судови прогласили надлежним *ratione materiae*, док је Тужена држава, са своје стране, доставила праксу која указује да је домаће правосуђе спремно да разматра веома различите тужбе у контексту управних спорова, као и да досуди накнаду у меритуму, где је прикладно (види став 47. у горњем тексту).

49. У таквим околностима, Суд је једногласно закључио да подносиоцу представке није било ускраћено право на приступ суду приликом одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама. Према томе, није дошло до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

II. ЗАХТЕВ ЗА РЕВИЗИЈУ

50. Правило 80 Пословника Суда предвиђа у релевантном делу:

„Странка може, у случају да се открије чињеница која по својој природи може имати одлучујући утицај и која је, у време доношења пресуде била непозната Суду, и коју та странка није могла оправдано знати, тражити од Суда да пресуду ревидира.
...“

51. Подносилац представке је 8. августа 2011. године поднео захтев за ревизију пресуде Суда од 7. јуна 2011. године, не слажући се са његовим закључком да није било повреде члана 6. став 1. Конвенције у вези са правом на приступ суду.

52. Подносилац представке је објаснио да је 20. јуна 2011. у српском дневном листу „Политика“, објављен чланак у коме се саопштава да се Први основни суд у Београду, као што је потврдио потпарол тог суда, последњих пар година бавио повећаним бројем захтева за накнаду хонорара, као што је његов захтев, и да су многи захтеви решени тако што их је Тужена држава усвајала у парничним поступцима.

53. Пошто је тај чланак прочитао 25. јуна 2011. године, подносилац представке је 28. јуна 2011. године поднео захтев наведеном суду, тражећи копије релевантних пресуда.

54. Први основни суд у Београду је 5. јула 2011. године доставио тражене примерке пресуда. Четири предметне парничне пресуде, од којих се три заснивају на јасном усвајању потраживања тужилаца од стране Тужене државе, донете су у периоду између 28. марта 2011. године и 2. јуна 2011. године, а све су постале правоснажне до 24. јуна 2011. године.

55. Подносилац представке је тврдио да је Влада морала знати за наведену судску праксу, а ипак је пропустила да Суду достави ту информацију, која би била одлучујућа за исход предметног случаја –

посебно с обзиром на то да је Суд у ставу 65. првобитне пресуде утврдио да „подносилац представке није доставио домаћу судску праксу у смислу да су се у неком другом предмету као што је његов парнични, судови оглашавали ненадлежним *ratione materiae* ... за поступање у тим предметима“ (видети став 48. у горњем тексту).

56. Влада је потврдила закључак Суда из првобитне пресуде, као и његово образложење, и изнела да се одлуке домаћих судова које је подносилац представке доставио у прилог свом захтеву за ревизију не могу сматрати „одлучујућим“ како се то захтева Правилем 80 Пословника Суда.

57. Осим тога, подносилац представке је пропустио да употреби управни правни пут, иако је од стране првостепеног и другостепеног суда у Суботици био упућен да то учини (видети ст. 38 – 46. у горњем тексту).

58. Најзад, пошто је и сам адвокат, подносилац представке је требало да зна домаћу судску праксу и о томе је могао да обавести Суд, при чему се констатује да су све сем једне „нове“ судске одлуке које је подносилац представке доставио постале правоснажне пре усвајања првобитне пресуде Суда (видети став 54. у горњем тексту).

59. С обзиром на горе наведено, Суд сматра да, потпуно супротно осталим захтевима садржаним у Правилу 80 Пословника Суда, судска пракса за коју је подносилац представке сазнао, не би, „по својој природи“, била „одлучујућа“ у смислу ове одредбе.

60. Посебно, релевантне парничне пресуде у предмету подносиоца представке донете су 2006. године, док су све пресуде које је подносилац доставио у прилог свом захтеву за ревизију донете 2011. године, неких пет година касније (видети ставове 12, 13 и 54. у горњем тексту). Произлази да нема нових доказа да је у релевантном периоду, тј. 2006. године, неки домаћи парнични суд био спреман да прихвати надлежност *ratione materiae* у предмету као што је предмет подносиоца представке. Штавише, подносилац представке је могао да употреби управни пут и, да је било потребно, изнесе предмет пред Врховни суд, који је могао да мериторно одлучи или да укаже који други суд има надлежност да поступа у предмету (видети став 48. у горњем тексту).

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД ЈЕДНОГЛАСНО

1. Одлучује да одбије захтев подносиоца представке за ревизију.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 10. априла 2012. године у складу са правилом 77 ставови 2 и 3 Пословника Суда.

Stanley Naismith
Секретар

Françoise Tulkens
Председник